

TURUN YLIOPISTO
Lääketieteellinen tiedekunta

KESKINEN SALLA: Masennuksen lääkehoitoa käsittelevät kirjoitukset
kotimaisissa lääketieteen ammattilehdissä vuosina 2004–2013

Pro gradu -tutkielma, 61 s., 10 liites.

Lääkekehitystiede

Toukokuu 2016

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin Originality Check -järjestelmällä.

Masennus ja masennuslääkkeet ovat ajankohtaisia aiheita. Masennukseen sairastuu elämänsä aikana joka viides suomalainen, ja vuosittain 10 % suomalaisista käyttää masennuslääkkeitä. Masennuslääkkeiden käyttö on ollut pitkään nousussa ja masennus työkyvyttömyyden syynä on lisääntynyt.

Tutkimusprojektin tavoitteena oli analysoida kotimaisissa lääketieteen ammattilehdissä esiintynyttä, masennuksen hoitoon ja masennuslääkkeisiin liittyvää kirjoittelua kymmenen vuoden ajalta. Projektin aineistona olivat seuranta-aikana 2004–2013 Duodecim-lehdessä ja Suomen lääkäri-lehdessä julkaistut, aiheeseen liittyvät artikkelit. Tutkimuksessa selvitettiin myös masennuslääkkeiden käyttöä Suomessa saman seurantajakson ajalta, ja analysoitiin käyttömäärissä ilmeneviä muutoksia ja trendejä. Ammattilehdissä esiintynyttä kirjoittelua verrattiin sitten masennuslääkkeiden käyttölukuihin samoilta vuosilta. Kyseessä oli deskriptiivinen tutkimus.

Aineistossa yleisimmin esiintyviä aiheita olivat masennuksen lääkkeellinen hoito (mainittiin 75 % artikkeleista), masennuksen ei-lääkkeellinen hoito (54 %) ja masennuslääkkeiden haitta- ja yhteisvaikutukset (50 %). Yleisimmin käsitelty lääkeaineryhmä oli selektiiviset serotoniinin takaisinoton estäjät (59 %) ja yksittäisistä masennuslääkkeistä artikkeleissa käsiteltiin eniten fluoksetiinia (32 %) ja venlafaksiinia (30 %). Aineistosta esiin nousseita keskeisiä teemoja olivat masennuksen hoidon osaaminen teoriassa mutta sen riittämätön toteutuminen käytännössä, SSRI-lääkkeisiin mahdollisesti liittyvä itsetuhoisuuden lisääntymisen riski alaikäisillä sekä mahdolliset erot eri masennuslääkkeiden tehossa.

Masennuslääkkeiden käyttölukuihin voi vaikuttaa moni asia, kuten patenttien umpeutuminen, muutokset Kela-korvauksissa ja kirjoittelu lääketieteen ammattilehdissä. Masennuslääkkeiden käyttölukuja verrattiin sekä niitä koskevan kirjoittelun sisältöön että määrään, ja assosiaatio löytyi SSRI-lääkkellä, trisyklisillä masennuslääkkeillä, fluoksetiinilla, sitalopraamilla ja paroksetiinilla.

Masennuslääkkeet, selektiiviset serotoniinin takaisinoton estäjät, muut masennuslääkkeet, trisykliset masennuslääkkeet, Suomen lääkäri-lehti, Duodecim-lehti